

ÎNTÂLNIRI CU JUNG

PSIHOLOGIA
PENTRU
TOȚI
PPT

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Simona Reghintovschi

Colecție distinsă cu **DIPLOMA DE EXCELENȚĂ**
— *Cea mai bună colecție a anului* —
la **Gala Industriei de Carte din România, 2013**

E.A. BENNET

ÎNTÂLNIRI CU
JUNG

TRADUCERE DIN ENGLEZĂ DE
Sofia Manuela Nicolae

PSIHOLOGIA
PENTRU
TOȚI

TREI

EDITORI

Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL

Magdalena Mărculescu

REDACTOR

Raluca Hurduc

DESIGN

Alexe Popescu

DIRECTOR PRODUCȚIE

Cristian Claudiu Coban

DTP

Eugenia Ursu

CORECTURĂ

Cătălina Ioancea
Elena Bițu

**Descrierea CIP a Bibliotecii
Naționale a României
BENNET, E.A.**

Întâlniri cu Jung : conversații
însemnate între anii 1946–1961 /
E. A. Bennet ; trad.: Sofia-Manuela
Nicolae. - București :
Editura Trei, 2014
ISBN 978-973-707-876-6

I. Nicolae, Sofia Manuela (trad.)

61(494) Jung, C.G.
159.964.2
929 Jung, C.G.

ISBN 978-973-707-876-6

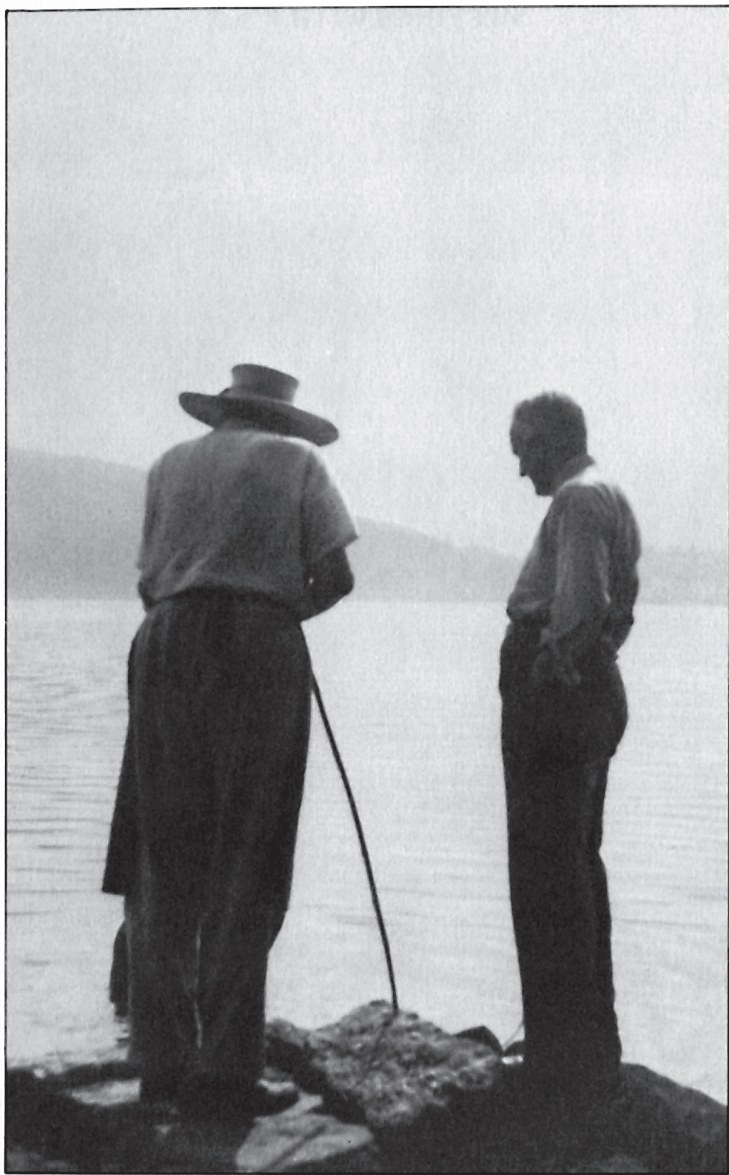
Titlul original: MEETINGS WITH JUNG.
Conversations recorded during
the years 1946–1961

Autor: E.A. Bennet

Copyright © 1985 Daimon Verlag,
Zürich, Switzerland

Copyright © Editura Trei, 2014
pentru prezenta ediție

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

C.G. Jung și E.A. Bennet la Bollingen, 1957

CUPRINS

Mulțumiri	9
Prefață	11
Introducere	13
Primăvara anului 1946	17
Vara anului 1946	22
Vara anului 1947	26
Vara anului 1949	29
Toamna anului 1950	35
Vara anului 1951	43
Iarna anului 1952	47
Iarna anului 1955	57
Vara anului 1955	74
Toamna anului 1955	82
Vara anului 1956	85
Iarna anului 1957	94
Vara anului 1957	125
Primăvara anului 1959	146
Toamna anului 1959	158
Iarna anului 1961	167

MULȚUMIRI

Trimiterile la următoarele lucrări, din notele de la sfârșitul capitolelor, apar aici prin amabilitatea editurilor Routledge & Kegan Paul, Londra, și Princeton University Press, SUA: *The Collected Works of C.G. Jung*, editată de Sir Herbert Read, Michael Fordham și Gerhard Adler; tradusă [în engleză] de R.F.C. Hull. (Copyright Routledge & Kegan Paul, Londra, și Princeton University Press, SUA, Bollingen Series XX). (Pentru *Collected Works* s-a folosit abrevierea CW.)* *C.G. Jung: Letters (C.G. Jung: Scrisori)*, volum redactat de Gerhard Adler în colaborare cu Aniela Jaffé, tradus [în engleză] de R.F.C. Hull; Vol. I: 1906–1950 și Vol. II: 1951–1961. (Copyright Routledge & Kegan Paul, Londra, și Princeton University Press, SUA, Bollingen Series XCV).

Citatele din *C.G. Jung: His Myth in Our Time*, de Marie-Louise von Franz, sunt incluse prin amabilitatea autoarei și a C.G. Foundation for Analytical Psychology,

---

* În cazul trimiterilor la volumele traduse deja în limba română s-a folosit abrevierea O.C. (*Opere Complete*). (N.t.)

New York (Copyright deținut de C.G. Foundation for Analytical Psychology, 1975, New York).

Îi mulțumim, de asemenea, domnișoarei Barbara Hannah, pentru permisiunea de a cita din eseul său biografic: *Jung: His Life and Work* (*Jung: viața și opera sa*), publicat de G.P. Putnam's Sons, New York, 1976, precum și deținătorilor de copyright pentru lucrările care nu au fost menționate aici.

PREFAȚĂ

În primăvara anului 1946, soțul meu l-a vizitat pe C.G. Jung pentru prima dată de la izbucnirea războiului, în 1939, iar odată cu relatarea conversației purtate atunci a debutat o serie de însemnări ale întâlnirilor lor, însemnări ce aveau să se întindă pe parcursul a paisprezece ani. Este o colecție de notițe într-un stil colocvial, aproape întotdeauna consemnate chiar în ziua descrisă. Chiar dacă datele și ideile pe care le conțin au fost detaliate în cărțile sale, însemnările nu au fost niciodată modificate și nici nu au fost completate retrospectiv. Pentru a lărgi contextul, sunt făcute unele trimiteri la lucrările și scrisorile lui Jung, precum și la alte scrieri relevante.

Pentru pregătirea textului le sunt profund îndatorată prietenilor, care au făcut totul posibil prin dăruirea și ajutorul lor. Mulțumirile mele pline de recunoștință se îndreaptă, de asemenea, către dr. Marie-Louise von Franz, care a semnat introducerea și, împreună cu domnișoara Barbara Hannah, a citit manuscrisul original și a verificat anumite detalii; către

Dorothea Wallis, pentru comentariile sale constructive, și către John Wallis, care s-a ocupat de redactare și, de asemenea, a aranjat volumul.

EVELINE BENNET

Aprilie 1985

INTRODUCERE

Însemnările prezentate aici au fost realizate de dr. Bennet în timpul vizitelor făcute profesorului Jung, în anii care au precedat publicarea celor două cărți ale sale, *C.G. Jung*¹ și *What Jung Really Said*² (*Ce a spus de fapt Jung*). Era un observator perspicace, sensibil la întreaga atmosferă a întâlnirilor sale cu Jung, iar relatarea imediată, spontană, pe care a făcut-o acelor întâlniri dezvăluie, de asemenea, o prietenie care a durat aproape treizeci de ani.

Edward Armstrong Bennet s-a născut la Poyntzpass, lângă Armagh, în Irlanda de Nord, la data de 21 octombrie 1888. A învățat la Campbell College din Belfast și a studiat filosofia și teologia la Trinity College, în Dublin, de unde a obținut diploma în filosofie cu *magna cum laude*. După ce și-a finalizat studiile la Ridley Hall, Cambridge, a fost numit preot al Bisericii anglicane. La izbucnirea Primului Război Mondial, s-a alăturat regimentului Sixth Northants în calitate de preot militar, iar în 1915 a primit Crucea Militară pentru curaj remarcabil. Experiențele războiului i-au condus după aceea pașii înapoi la Trinity College, unde a absolvit medicina în

anul 1925. Ceva timp mai târziu, în 1939, la același colegiu a primit titlul de doctor în științe.

De la începutul carierei sale medicale, interesul dr. Bennet s-a îndreptat spre psihiatrie. Curând după 1925 s-a mutat la Londra, alăturându-se personalului Clinicii Tavistock; de asemenea, a ocupat un post la Spitalul pentru boli nervoase West End și, în câțiva ani, a început să țină cu regularitate prelegeri de medicină psihologică. Munca sa era caracterizată de o profundă preocupare pentru oameni și suferința lor — care este, probabil, motivația fundamentală a tuturor doctorilor cu adevărat buni.

În memoriile sale, Jung povestește experiența avută spre finalul studiilor sale de medicină, când a dat peste un manual de psihiatrie de Krafft-Ebing, în care a citit că „psihozele erau boli ale personalității”. El scrie: „Mă simțeam pradă unei stări de agitație extremă... Numai aici se puteau uni cursurile celor două șuvoaie ale întregului meu și, ajungând la confluență, își puteau croi albie comună. Aici era câmpul empiric comun al faptelor biologice și spirituale pe care îl căutasem pretutindeni, fără a-l găsi nicăieri. Aici era în sfârșit locul unde coliziunea dintre natură și spirit devenea realitate”.³

Schisma care domnea de secole în Occident, între perspectivele filosofică și religioasă pe de o parte și aceea a științelor, pe de altă parte, era anulată pentru el de această nouă dimensiune: *realitatea psihicului*. Conștientizarea acesteia a declanșat o serie de dificultăți pentru Jung, întrucât colegii săi din lumea medicală, inclusiv Freud, arareori puteau înțelege interesul său față de experiențele religioase, iar teologii și filosofi nu înțelegeau modul empiric în care el le aborda ideile, care era inspirat de metoda științifică.

Întrucât pregătirea dr. Bennet cuprindea atât cunoștințe de teologie și filosofie, cât și de medicină,

el a deținut premisele necesare pentru a înțelege și a valoriza abordarea lui Jung. L-a întâlnit pentru prima dată la începutul anilor 1930 și, din 1935, la Prelegerile de la Tavistock — când Jung a avut un impact puternic asupra audienței sale — a menținut contactul cu el, iar de-a lungul timpului a contribuit mult la introducerea ideilor lui Jung în Anglia. Printre cei atrași de gândirea jungiană au fost câțiva care au recurs la imitație și alții care au încercat „să meargă dincolo de Jung”. Dimpotrivă, atitudinea dr. Bennet izvora din independența interioară a gândirii. A rămas în primul rând un adevărat medic psihiatru, recomandându-i fiecărui pacient tratamentul pe care îl considera cel mai potrivit; dar activitatea sa cea mai importantă a fost, cu siguranță, psihoterapia individuală realizată după ideile lui Jung. Înțelegerea sa plină de sensibilitate, alături de blândețea și de preocuparea față de oameni, a făcut din el un psihoterapeut remarcabil.

Lunga sa colaborare cu Jung a fost întreruptă în anii celui de-al Doilea Război Mondial, când dr. Bennet a fost înrolat în armată ca psihiatru-șef, cu gradul de general de brigadă în statul major general al Indiei și în Armata a 11-a*. În acest mediu și-a format și cultivat o anumită rigurozitate, care este o calitate importantă pentru un psihoterapeut. După război a fost invitat să facă parte din personalul spitalelor Royal Bethlem și Maudsley, de unde s-a pensionat în 1955. A activat în Subcomisia de Hipnoză a British Medical Association în 1953 și în Subcomisia Medicală a Comisiei de Vindecare Spirituală a Arhiepiscopului de Canterbury, între 1954 și 1955. A fost, de asemenea, membru al Comisiei pentru Dependența de Droguri a B.M.A., între 1955 și 1961.

---

* Principala forță armată britanică din Asia de sud-est în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care a luat ființă în noiembrie 1943. (N.t.)

A murit la data de 7 martie 1977; decesul său a fost o mare pierdere pentru prietenii, colegii și pacienții săi, ca și pentru grupurile jungiene pe care le influențase.

Însemnările care urmează nu oferă o imagine completă a vieții sau gândirii lui Jung, ci mai degrabă reflectă impresii despre viața sa de zi cu zi, despre conversația sa și despre stilul său de viață și de gândire naturale, spontane. Sunt menționate în mod frecvent scrierile sale — adesea cărți la care lucra în momentul acela; dintre ele este remarcabilă *Amintiri, vise, reflecții*, la care se face referire în ultimele capitole ale jurnalului și care a fost scrisă în ultimii ani ai vieții sale. Aceia care doresc să aprofundeze unele dintre subiectele discutate aici vor găsi în aceste comentarii numai o trimitere la sursele disponibile.

M.-L. VON FRANZ

REFERINȚE

- 1 E.A. Bennet, *C.G. Jung* (Barrie & Rockliff, Londra, 1961).
- 2 E.A. Bennet, *What Jung Really Said* (Macdonald, Londra, 1966).
- 3 C.G. Jung, *Amintiri, vise, reflecții* (Editura Humanitas, București, 1996) capitolul III, „Anii de studenție“, pp. 141-142.

PRIMĂVARA ANULUI 1946

KÜSNACHT, 29 MARTIE 1946

Când am sosit ieri de la Geneva, mașina mă aștepta în fața gării din Zürich și am ajuns pe Seestrasse cu puțin înainte de ora unu. Împreună cu C.G. și doamna Jung se aflau fiica și ginerele lor, Marianne și Walther Niehus, și doi copii, o fată în jur de șaisprezece ani și un băiat de șase — și, de asemenea, secretara lui C.G., domnișoara Schmid.

Am luat o masă de prânz apetisantă — pește cu mioneză, urmat de carne de vită, biscuiți și de cafeaua pe care am băut-o pe verandă. Mai târziu am avut o lungă conversație cu C.G. până la ora ceaiului și am plecat pe la cinci. Arată foarte în formă, receptiv și pare a fi într-o stare excelentă de sănătate, deși spune că inima îi este puțin slăbită — dealurile au devenit o problemă pentru el și e nevoit să urce scările mai încet.

Mi-a vorbit despre rațiunea izolării Elveției în 1940. Se așteptau la o invazie germană și, într-o zi, cumnatul său din Schaffhausen i-a trimis un mesaj în care îl

anunța că germanii puteau veni în noaptea aceea. Și-a luat soția, fiica și nora (care era însărcinată în opt luni) și au plecat în *refugiu* cu mașina, în estul Elveției. Planul general era ca, în eventualitatea unei invazii, elvețienii să evacueze podișurile din jurul Zürichului și să fugă spre dealuri, unde urmau să arunce în aer tunelurile de cale ferată, Gottard și celelalte. Acesta era un factor important, un atu — fără căile de comunicație către Italia, Elveția nu i-ar fi fost de niciun folos Germaniei.

Asculta zi de zi postul B.B.C. și știa că Anglia era singura speranță și că ea nu se va preda niciodată.

A spus că în Germania și Italia, până în 1935, părea posibil să iasă ceva bun din nazism. Germania era schimbată; în locul străzilor mustind de oameni fără loc de muncă, totul era transformat și liniștit. Apoi a văzut alte lucruri și a știut că era un flagel. A început să țină discursuri împotriva nazismului — ca, de exemplu, la Congresul de la Oxford¹ — și aceasta din ce în ce mai des. Mi-a arătat un articol american care fusese greșit tradus, citându-l în mod eronat pe marginea subiectului tratat: expresia sa „privind uimit“ (la turnura luată de evenimentele din Europa) a fost transcrisă ca „privind admirativ“. A spus că replica sa a întârziat. A devenit atât de vehement în criticile aduse Germaniei, încât doamna Jung se temea că va da de necaz, având în vedere puternica influență germană din Zürich. Cu privire la zvonurile așa-ziselor sale simpatii naziste, C.G. mi-a spus că numele său se afla pe lista neagră în Germania din cauza vederilor sale și că, fără îndoială, ar fi fost împușcat imediat ce ar fi căzut în mâinile naziștilor².

A spus că la Congresul de la Oxford îl întrebase pe Göring³ dacă era de părere că va fi război, iar Göring a răspuns: „Dacă va fi, se va ține mai târziu o masă

rotundă“. C.G. a adăugat că aceasta nu se va întâmpla dacă va câștiga Germania.

Despre Rusia — a spus că Stalin era inteligent, nu era deloc prost. L-a cuprins o mare teamă când Rusia a intrat în război, apoi a avut un vis grăitor, din care mi-a povestit o parte:

Se afla pe un câmp întins, iar în depărtare erau niște clădiri ca niște barăci. Locul era înțesat de turme de bivoli (adică germani). El se afla pe o movilă, iar Hitler pe alta. Simțea că, atâta timp cât stătea cu ochii ațintiți asupra lui Hitler, totul va fi bine. Apoi a văzut în depărtare un nor de praf și oameni călare — cazaci — care au încercuit bivoli și i-au scos de pe câmp. Ulterior s-a trezit cu un sentiment de bucurie, întrucât știa că Germania va fi bătută de Rusia. Acesta, a spus, era un vis colectiv, unul foarte important.

Conversație diversă. Eu i-am relatat despre incidentul spadei de la Stalingrad⁴ și despre Chamberlain, care își uitase umbrela la Godesburgh⁵. C.G. s-a arătat mai interesat de prima poveste, iar despre a doua a spus că, atunci când oamenii pleacă fără un obiect care le aparține, înseamnă că nu sunt conștienți de ceva — așa cum pacienții își uită carnețelul sau geanta etc.; nu este doar un indiciu al faptului că nu vor să plece sau ar vrea să revină.

A corespondat lung timp cu părintele Victor White⁶ de la Blackfriars, Oxford, și este foarte impresionat de el și de învățăturile sale. Acolo se publică o revistă, *Blackfriars*.

Atât el, cât și doamna Jung mi-au spus că era pe cale de a-și publica toate eseurile despre Germania și naziști; cartea se afla deja la tipar și urma să fie tradusă.⁷

REFERINȚE

- 1 Al Zecelea Congres Medical Internațional de Psihoterapie, susținut la Oxford, între 29 iulie și 2 august 1938.
- 2 E.A. Bennet, C.G. Jung, p. 60, și referirea făcută acolo la articolul lui Ernst Harms, „Carl Gustav Jung — Defender of Freud and the Jews“ (Carl Gustav Jung — avocatul lui Freud și al evreilor), *Psychiatric Quarterly* (1946), vol. 20, p. 199. Barbara Hannah scrie, de asemenea, pe larg, despre atitudinea lui Jung față de naștiți în *Jung: His Life and Work*, capitolul II, „Storm Clouds Over Europe 1933–1937“.
- 3 Profesorul M.H. Göring de Wuppertal, vărul reich-mareșalului Hermann Göring.
- 4 Incidentul a avut loc în 1943, la înmânarea spadei Stalingradului. Pe lama spadei era gravat, în engleză și rusă: *Cetățenilor cu inimi de oțel ai Stalingradului, un dar din partea regelui George al VI-lea, în semn al omagiului purtat de poporul englez* — un dar care cinstea victoria rușilor de la Stalingrad. Spada era lucrată de meșterii de la Goldsmiths' Company și fusese descrisă într-un articol publicat la vremea aceea în *The Studio* ca fiind „probabil cea mai importantă operă de artă a generației noastre, datorită frumuseții sale intrinseci, lucrăturii meșteșugite și a ocaziei pentru care fusese realizată.“ Avea modelul unei spade de cruciat, mânerul îmbrăcat în aur, protejat de o gardă frumos ornamentată și terminat cu un cristal montat într-un trandafir de aur. Când Churchill, Roosevelt și Stalin s-au întâlnit la Teheran, în data de 29 noiembrie 1943, Churchill i-a înmănat spada lui Stalin în numele regelui și al poporului britanic, în timpul unei ceremonii simple și impresionante. În filmul oficial al evenimentelor nu apărea continuarea, dar conform martorilor oculari, când Stalin, după ce a primit spada, s-a întors să i-o dea mareșalului Voroshilov, care era lângă el, spada a alunecat din teacă și numai mișcarea rapidă a lui Voroshilov a salvat prețiosul cristal de la distrugere. (Aceste detalii sunt prezentate prin amabilitatea firmei Worshipful Company of Goldsmiths. Povestea spadei Stalingradului este pe larg descrisă în *The Worshipful Company of Goldsmiths as Patrons of their Craft 1919–1953*, de George Hughes, publicată de companie în 1965.)
- 5 Faptul că Chamberlain și-a uitat umbrela după întâlnirea sa cu Hitler de la Godesburgh a fost observat nu numai deoarece ajunsese să fie asociată cu el, ca un accesoriu inseparabil al ținutei sale, dar și pentru că el însuși atrăsese atenția asupra sa, folosind-o ca pe un simbol al unității și al protecției. Astfel, răspunzând uralelor audienței după un discurs susținut la Blackburn în februarie 1939, a menționat: „... cea mai mare încurajare și susținere posibilă o

reprezintă pentru mine gândul că adăpostesc sub acea veche umbrelă atât de mulți compatrioți și compatrioate care cred, ca și mine, că pacea este cea mai mare binecuvântare de care se poate bucura orice țară... că prin hotărâre și perseverență putem asigura acea pace pentru noi și pentru lumea întreagă". (Publicat în *The Times*, 23 februarie 1939, sub titlul „That Old Umbrella” — Acea veche umbrelă).

- 6 Părintele Victor White O.P., S.T.B. (Ordinul Predicatorilor, Licențiat în Teologie Sacră), autorul cărții *God and the Unconscious (Dumnezeu și inconștientul)*, a cărei prefață a fost scrisă de C.G. Jung. Scrisorile menționate aici sunt publicate în *C.G. Jung: Letters*, vol. I.
- 7 C.G. Jung, *Essays on Contemporary Events*, publicată pentru prima dată la Londra, în 1947. Vezi și *Civilizația în tranziție*, O.C., Vol. 10, III.